

Respect pentru oameni și cărți
Nicolae-Horia Țiț

■ **Experiență profesională:**

- 2016-prezent: lector universitar, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
- 2002-prezent: avocat, Baroul Iași;
- 2006-2016: asistent universitar, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
- 2002-2006: preparator universitar, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

■ **Educație:**

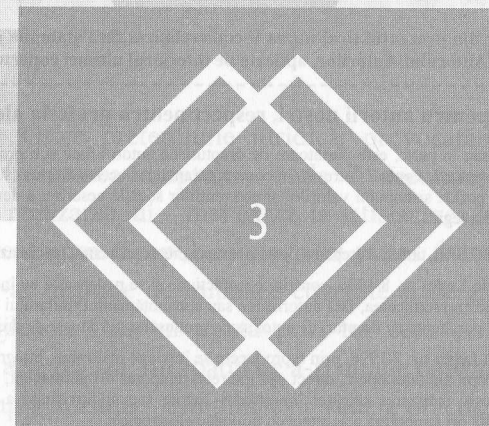
- 2004-2012: doctorat, domeniul Științe Juridice, specializarea Dreptul comerțului internațional, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
- 2001-2002: studii aprofundate, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
- 1997-2001: studii de licență, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;
- 1993-1997: Liceul „Ion Borcea”, Buhuși.

■ **Publicații (selectiv):**

- *Considerații în legătură cu invocarea apărărilor de către terțul poprit în fața instanței de validare a popririi*, în Dreptul nr. 3/2018;
- *Legea nr. 77/2016 privind darea în plată. Comentariu pe articole* (în coautorat cu V. Bozeșan, B. Dumitrache), Ed. Universul Juridic, București, 2017;
- *Înțelesul sintagmei „alte cereri privind executarea silită”, folosită la art. 719 alin. (1) C. pr. civ.*, în RRES nr. 1/2017;
- *Evoluția reglementării cu privire la evocarea fondului de către instanța de apel în materie civilă*, în SCJ nr. 2/2017;
- *Probleme practice privind judecarea cererilor de validare a popririi*, în RRES nr. 3/2017;
- *Probleme practice privind judecarea cererilor de validare a popririi*, în Conferința Internațională „Procesul civil și executarea silită. Actualități și perspective”, Târgu Mureș, 24-26 august 2017, Ed. Universul Juridic, București, 2017;
- *Regula celei de-a doua șanse: implicații în materie procesuală ale dispozițiilor art. 2539 alin. (2) și (3) C. civ.* (în coautorat cu Gh. Durac), în *Liber Amicorum Ioan Leș. Contribuții la studiul dreptului privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2017;
- *De ce (nu) scriu avocații bine*, în R. Bercea, Al. Mercescu (editori), *Despre juriști*, Ed. Universul Juridic, București, 2017;
- *Executarea silită. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2016;
- *Restrângerea executării silite – între protejarea debitorului și abuzul de drept*, în volumul *In Honorem Ion Luță „Abuzul de drept”*, Ed. Universul Juridic, București, 2016;
- articole, studii și comentarii în diverse reviste de specialitate.

■ **Premii și distincții:**

- Diplomă de apreciere pentru gândire juridică pentru anul 2017, Societatea de Științe Juridice.

NICOLAE-HORIA ȚIȚ
**Încuviințarea
executării silite**

Respect pentru oameni și cărți

Motto: „Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

„Orice pretențiune juridică, provocată de o cauză care implică realizarea dreptului, fiind la recunoașterea acestuia și implicit la realizarea lui – mai exact la satisfacerea interesului celui implicat în realizarea dreptului”

CUPRINS

ABREVIERI	13
CAPITOLUL I. ISTORICUL REGLEMENTĂRII • ROLUL INSTANȚEI DE EXECUTARE • AVATARURILE CONSTITUȚIONALE ALE SOLUȚIILOR LEGISLATIVE REFERITOARE LA COMPETENȚA DE REALIZARE A ÎNCUVIINȚĂRII EXECUTĂRII	15
I.1. Aspecte generale. Natura juridică a executării silite și relevanța determinării acesteia cu privire la procedura încuviințării executării silite și la organul competent să o realizeze	15
I.2. Reglementarea încuviințării executării silite sub imperiul Codului de procedură civilă din 1865	19
I.3. Reglementarea încuviințării executării silite sub imperiul Codului de procedură civilă adoptat prin Legea nr. 134/2010	26
CAPITOLUL II. SFERA DE APLICARE A PROCEDURII DE ÎNCUVIINȚARE A EXECUTĂRII SILITE • DISTINCȚIA FAȚĂ DE ALTE PROCEDURI ASEMĂNĂTOARE.....	44
II.1. Caracterul obligatoriu al procedurii de încuviințare a executării silite. Excepții de la această regulă (situații în care anumite proceduri execuționale se desfășoară fără încuviințarea prealabilă a instanței).....	44
II.2. Asemănări și deosebiri față de alte proceduri.....	72
II.2.1. Verificarea admisibilității cererii de intervenție	73

II.2.2. Încuviințarea executării hotărârilor străine	86
II.2.3. Încuviințarea constatării de urgență a unei stări de fapt prin intermediul executorului judecătoresc	95
II.2.4. Încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat	101
II.2.5. Executarea hotărârilor judecătorești pronunțate în materia contenciosului administrativ	114
II.2.6. Procedura autorizării executării silite reglementată de art. 164 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență	118
CAPITOLUL III. CEREREA DE ÎNCUVIINȚARE A EXECUTĂRII SILITE	121
III.1. Câteva aprecieri generale cu privire la cererea de încuviințare a executării silite	121
III.2. Elementele (condițiile) intrinseci ale cererii de încuviințare a executării silite	126
III.2.1. Arătarea instanței căreia îi este adresată	127
III.2.2. Numele, prenumele executorului judecătoresc care formulează cererea de executare, indicarea formei de exercitare a profesiei de executor în care acesta își desfășoară activitatea, indicarea sediului profesional, precum și a adresei electronice, a numărului de fax și/sau de telefon	128
III.2.3. Obiectul cererii	129
III.2.4. Motivele de fapt și de drept ale cererii	137
III.2.5. Arătarea înscrisurilor anexate cererii	142
III.2.6. Semnătura executorului judecătoresc	143
III.3. Sancțiunea neîndeplinirii condițiilor intrinseci ale cererii de încuviințare a executării silite	144
III.4. Elementele (condițiile) extrinseci ale cererii de încuviințare a executării silite	145

III.4.1. Termenul de 3 zile prevăzut pentru formularea cererii de încuviințare a executării	146
III.4.2. Copia certificată de executor a cererii de executare, precum și a înscrisurilor anexate la aceasta	157
III.4.3. Copia certificată de executorul judecătoresc a titlului executoriu	161
III.4.4. Copia certificată de executorul judecătoresc a încheierii pronunțate de executorul judecătoresc în condițiile art. 665 C. pr. civ.	167
III.4.5. Dovada achitării taxei judiciare de timbru	171
III.4.6. Alte înscrisuri	179
III.4.7. Problema achitării de către creditor, anterior formulării cererii de încuviințare a executării, a cheltuielilor necesare pentru constituirea dosarului de executare și pentru formularea cererii de încuviințare, respectiv a onorariului executorului judecătoresc (total sau parțial)	183
III.5. Sancțiunea neîndeplinirii cerințelor extrinseci ale cererii de încuviințare a executării	189
III.5.1. Sancțiunea nerespectării termenului de 3 zile pentru formularea cererii de încuviințare a executării silite	189
III.5.2. Sancțiunea nedepunerii taxei judiciare de timbru	199
III.5.3. Sancțiunea nedepunerii cererii de executare, a titlului executoriu, a încheierii de deschidere a dosarului de executare ori a altor înscrisuri	200
CAPITOLUL IV. SOLUȚIONAREA CERERII DE ÎNCUVIINȚARE A EXECUTĂRII	205
IV.1. Considerații preliminare	205
IV.2. Instanța competentă să soluționeze cererea de încuviințare a executării silite. Verificarea competenței	207

IV.3. Procedura de soluționare a cererii de încuviințare a executării silite	234
IV.4. Încheierea prin care se soluționează cererea de încuviințare a executării silite	254
IV.5. Formula executorie	271
IV.6. Comunicarea încheierii prin care se soluționează cererea de încuviințare a executării silite	281
CAPITOLUL V. SOLUȚIILE PE CARE LE POATE PRONUNȚA INSTANȚA CU PRIVIRE LA CEREREA DE ÎNCUVIINȚARE A EXECUTĂRII SILITE • EFECTELE ÎNCHEIERII DE ÎNCUVIINȚARE A EXECUTĂRII • MOTIVELE PENTRU CARE POATE FI RESPINSĂ CEREREA DE ÎNCUVIINȚARE	
V.1. Admiterea cererii de încuviințare a executării silite. Efectele încheierii de încuviințare a executării	285
V.1.1. Soluțiile de admitere sau de admitere în parte a cererii de încuviințare	285
V.1.2. Posibilitatea ca, în baza încheierii de încuviințare, să se recurgă la toate modalitățile de executare prevăzute de lege.....	288
V.1.3. Încheierea de încuviințare a executării silite produce efecte pe întreg teritoriul țării	309
V.1.4. Efectele încheierii de încuviințare asupra titlurilor emise în cadrul procedurii de executare.....	314
V.2. Anularea și respingerea cererii de încuviințare a executării silite	320
V.3. Motivele pentru care poate fi respinsă cererea de încuviințare a executării silite	326
V.3.1. Necompetența organului de executare	326
V.3.2. Lipsa caracterului executoriu al titlului	335
V.3.3. Înscrișul, altul decât o hotărâre judecătorească, nu întrunește toate condițiile de formă cerute de lege sau alte cerințe în cazurile anume prevăzute de lege	369

V.3.4. Caracterul cert, lichid și exigibil al creanței	392
V.3.5. Imunitatea de executare a debitorului	414
V.3.6. Titlul executoriu cuprinde dispoziții care nu se pot aduce la îndeplinire prin executare silită.....	417
V.3.7. Alte impedimente prevăzute de lege	423
V.4. Declinarea competenței.....	447
CAPITOLUL VI. CĂI DE ATAC ÎMPOTRIVA ÎNCHEIERII DE ÎNCUVIINȚARE A EXECUTĂRII	
VI.1. Apelul împotriva încheierii de respingere sau de anulare a cererii de încuviințare a executării silite.....	455
VI.2. Contestația la executare prin care se solicită anularea încheierii de încuviințare a executării	467
PRACTICĂ JUDICIARĂ.....	473
1. Competența instanței de executare de a soluționa cererea de încuviințare a executării silite. Invocarea din oficiu a excepției de necompetență în cadrul procedurii de soluționare a cererii de încuviințare a executării silite. Conflict de competență	473
2. Competența instanței de executare în cazul în care se solicită executarea silită a garantului ipotecar. Conflict negativ de competență.....	476
3. Competența instanței de executare de a soluționa cererea de încuviințare a executării în cazul în care aceasta privește doi debitori, cu domiciliile aflate în raza unor judecătorii diferite. Aplicabilitatea art. 112 și a art. 116 C. pr. civ. Competența instanței mai întâi sesizate de executorul judecătoresc.....	480
4. Competența instanței de executare în cazul în care cererea de executare a fost formulată în contradictoriu cu un fidejutor al cărui domiciliu este în străinătate. Conflict de competență	484

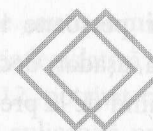
5. Formularea cererii de executare de către o persoană juridică, în calitate de mandatar al altei persoane juridice. Nedovedirea calității de administrator al patrimoniului. Incidența art. 84 alin. (1) C. pr. civ., astfel cum a fost interpretat prin decizia ICCJ nr. 9/2016. Impediment la încuviințarea executării [art. 666 alin. (5) pct. 7 C. pr. civ.] 489
6. Caracterul necontencios al procedurii de încuviințare a executării silite. Consecințe. Imposibilitatea respingerii cererii de încuviințare pe motivul existenței unor clauze abuzive în contractul de credit. Depășirea limitelor investiției..... 493
7. Cerere de emitere a unui card, fără dovada acceptării de către bancă. Lipsa unui titlu executoriu. Lipsa dovezilor privind caracterul cert, lichid și exigibil al creanței. Lipsa dovezii privind cesiunea de creanță 502
8. Nerespectarea termenului de 3 zile prevăzut de lege pentru depunerea cererii de încuviințare a executării. Inaplicabilitatea sancțiunii decăderii 504
9. Bilet la ordin avalizat. Calitatea de debitor a avalistului. Posibilitatea formulării cererii de executare doar cu privire la debitorul avalist 508
10. Hotărâre de respingere a plângerii contravenționale. Dispoziții care nu se pot aduce la îndeplinire prin executare silită. Caracterul de titlu executoriu al procesului-verbal de contravenție..... 513
11. Subrogarea în drepturile creditorului. Nedepunerea unei copii a titlului executoriu. Respingerea cererii de încuviințare în temeiul art. 666 alin. (5) pct. 7 C. pr. civ. Depunerea copiilor în fața instanței de apel. Admiterea apelului 517

ABREVIERI

alin.	alineat
<i>apud</i>	citat după
art.	articol
c.	contra
C. civ.	Codul civil
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Strasbourg)
civ.	civilă (despre secție/sentință/decizie ș.a.)
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
Convenție	Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția europeană a drepturilor omului)
C. pen.	Codul penal
C. pr. civ.	Codul de procedură civilă
C. pr. fisc.	Codul de procedură fiscală
C. pr. pen.	Codul de procedură penală
cf.	a se compara cu
C. Ap.	Curtea de Apel
dec.	decizia
Dreptul	Revista „Dreptul”
ed.	ediție
Ed.	Editura
e.g.	exempli gratia („de exemplu”)
etc.	et caetera („și celelalte”)
H.G.	Hotărârea Guvernului României
<i>ibidem</i>	în același loc

ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție a României
idem	același autor
infra	mai jos
Jud.	Judecătoria
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
n.a.	nota autorului/autorilor
nr.	numărul
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p.	pagina
pp.	paginile
par.	paragraful
pct.	punctul
pen.	penală (despre secție/sentință/decizie ș.a.)
RRDP	Revista română de drept privat
RRES	Revista română de executare silită
s. civ.	secția civilă
s. civ. propr. int.	secția civilă și de proprietate intelectuală
s. cont. adm. fisc.	secția de contencios administrativ și fiscal
sent.	sentință
s.n.	sublinierea noastră
supra	mai sus
ș.a.	și alții (altele)
Trib.	Tribunalul
UE	Uniunea Europeană
UNEJ	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești din România
urm.	următoarele
vol.	volumul

CAPITOLUL I

ISTORICUL REGLEMENTĂRII • ROLUL INSTANȚEI DE EXECUTARE • AVATARURILE CONSTITUȚIONALE ALE SOLUȚIILOR LEGISLATIVE REFERITOARE LA COMPETENȚA DE REALIZARE A ÎNCUVIINȚĂRII EXECUTĂRII

I.1. Aspecte generale. Natura juridică a executării silite și relevanța determinării acesteia cu privire la procedura încuviințării executării silite și la organul competent să o realizeze

1. Executarea silită a fost definită ca fiind procedura prin intermediul căreia titularul unui drept subiectiv recunoscut printr-un titlu executoriu constrânge, cu ajutorul organului de executare competent, pe cel care îi încălcă dreptul să execute prestația specificată în titlu¹. Executarea silită este o activitate procesuală prin desfășurarea căreia se urmărește aducerea la îndeplinire a obligațiilor cuprinse într-un titlu executoriu, prin intermediul organelor de executare silită, cu respectarea dispozițiilor legale, a

¹ I. Stoenescu, A. Hilsenrad, S. Zilberstein, *Tratat teoretic și practic de procedură a executării silite*, Ed. Academiei, București, 1966, p. 21; S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, *Tratat de executare silită*, Ed. Lumina Lex, București, 2001, p. 23; V. Negru, D. Radu, *Drept procesual civil*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, f.a., p. 421. Pentru alte definiții ale executării silite, a se vedea: I. Deleanu, V. Mitea, S. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. III, Ed. Universul Juridic, București, 2013, pp. 15-16; G. Boroi, M. Stancu, *Drept procesual civil*, ed. a 4-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 1003; E. Hurubă, în I. Leș (coordonator), *Tratat de drept procesual civil*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 479.

drepturilor părților și ale altor persoane interesate¹. Această activitate procesuală nu se poate desfășura, așadar, decât cu respectarea unor dispoziții de natură procedurală, pornind de la premisa existenței unui titlu executoriu care cuprinde o creanță certă și lichidă și continuând cu imperativul respectării termenelor și condițiilor prevăzute de lege, în scopul respectării drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

2. Declanșarea executării silite, în vederea aducerii la îndeplinire a dispozițiilor cuprinse într-o hotărâre judecătorească sau într-un alt titlu executoriu, ridică problema efectuării unui control al condițiilor formale și substanțiale prevăzute de lege în acest sens. Privită ca a doua fază a procesului civil (*executio*), prin raportare la faza de judecată (*cognitio*)², executarea silită se autonomizează față de faza de judecată, legiuitorul configurându-i, în actuala reglementare, o serie de caracteristici procedurale care, în numeroase situații, sunt fundamental diferite de cele situate, temporal, anterior existenței unui titlu executoriu. Problema care se ridică este de a determina, conceptual, cât de diferită și cât de independentă este faza de executare față de cea a judecării propriu-zise; această „investigație” va ajuta, în final, și la cristalizarea rolului pe care instanța de executare îl are în procedura execuțională, interesându-ne, în prezentul studiu, în special aspectele legate de procedura încuviințării executării silite.

¹ N.-H. Țiț, *Executarea silită. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 1. Așa cum am remarcat, toate definițiile date în doctrină executării silite surprind caracterul procesual al activității de aducere la îndeplinire a obligațiilor cuprinse în titlul executoriu, noțiunea de „proces” fiind înțeleasă, în acest context, în sens larg, ca succesiune a unor acte de procedură menite să conducă la realizarea în concret a dreptului subiectiv și să asigure creditorului posibilitatea constrângerii debitorului, în cazul în care acesta din urmă nu aduce la îndeplinire obligația de bunăvoie (*ibidem*, nota de subsol nr. 1).

² Pentru analiza raportului dintre funcția jurisdicțională și cea execuțională, a se vedea E. Herovanu, *Teoria execuțiunei silite*, Ed. Libăriei „R. Cioflec”, București, 1942, pp. 21-33. Pentru clarificarea noțiunilor de „fază cognițională” și „fază execuțională” a procesului civil, a se vedea M. Nicolae, *Comentariu general la Cartea a V-a a Codului de procedură civilă*, în V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coordonatori), *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat. Vol. II – art. 527-1.134*, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 293, nota de subsol nr. 1.

Fenomenul legislativ de „autonomizare” a fazei de executare silită rezultă, inter alia, și din soluția legislativă adoptată prin art. 24-25 C. pr. civ. și art. 3 din Legea nr. 76/2012, potrivit cu care legea aplicabilă executării silite poate fi diferită de cea aplicabilă procesului (în înțelesul de fază de judecată a procesului civil). Momentul declanșării executării silite [fixat, în actuala reglementare, la cel al sesizării executorului judecătoresc cu cererea de executare, potrivit art. 622 alin. (2) C. pr. civ.] marchează, așadar, o „fractură” în ceea ce privește legea aplicabilă – dacă întreaga fază de judecată, până la momentul epuizării tuturor căilor de atac ori a altor incidente procesuale ulterioare dezinvestirii instanței (cerere de îndreptate, lămurire, completare), este supusă legii în vigoare la momentul înregistrării la instanță a cererii de chemare în judecată [acesta fiind momentul care declanșează „procesul”, potrivit art. 192 alin. (2) C. pr. civ.], faza de executare silită poate fi supusă unei alte legi, în măsura în care între momentul investirii instanței și momentul investirii executorului judecătoresc a intervenit o modificare a legilor de procedură. Însăși terminologia folosită de art. 24-25 C. pr. civ. și art. 3 din Legea nr. 76/2012 marchează această „autonomizare”, termenul de „proces” fiind utilizat în sens restrâns, pentru a desemna numai faza de judecată a procesului civil. În acest context, faza de executare silită se configurează ca o activitate procesuală distinctă, de sine stătătoare, ale cărei garanții prezintă un puternic accent de specificitate, chiar dacă, sub anumite aspecte, se păstrează legătura cu dispozițiile generale aplicabile fazei de judecată¹.

¹ Așa cum s-a remarcat în doctrina clasică a dreptului procesual civil român, „...executarea silită nu poate fi considerată ca o fază obligatorie a procesului civil, deoarece executarea silită nu este precedată, întotdeauna, de o judecată în cadrul procesului civil (...)” (Gr. Porumb, *Teoria generală a executării silite și unele proceduri speciale*, Ed. Științifică, București, 1964, pp. 20-21). Autorul reține însă fundamentul procedural al executării silite, ca formă de manifestare a acțiunii civile: „executarea silită fiind o instituție procedurală, este cîrmuită, în general, după aceleași principii care stau la baza întregului nostru drept procesual civil. Este firesc acest lucru, deoarece (...) executarea silită constituie o fază, o formă a acțiunii civile – mijloc legal pentru recunoașterea și apărarea prin constrângere judiciară a drepturilor civile încălcate” (*ibidem*, pp. 26-27). În actuala reglementare, principiile generale ale procedurii judiciare sunt aplicabile executării silite, legea făcând, uneori, trimitere specială în acest sens [așa cum este cazul, de pildă, la art. 6 alin. (2) C. pr. civ.]. Pe de altă parte, reglementarea

Problema teoretică a stabilirii naturii juridice a executării silite¹ și a „autonomiei” acesteia față de faza de judecată a determinat, sub aspect legislativ, o istorie relativ „zbuciumată” a determinării organului competent să realizeze verificarea condițiilor necesare declanșării executării. Odată cu diversificarea titlurilor executorii și cu aflulul concret de proceduri execuționale neprecedate de o judecată propriu-zisă, configurarea unei proceduri de încuviințare a executării silite, determinarea condițiilor de fond și de formă care ar trebui să facă obiectul verificării în cadrul acesteia, precum și, în special, stabilirea organului competent să realizeze această verificare au constituit subiectul unei „dispute” între legiuitor și instanța de contencios constituțional, care, în final, au configurat procedura de încuviințare a executării aplicabilă în prezent. Ca observație generală, soluția legislativă impusă prin deciziile Curții Constituționale are în vedere că executarea silită este o activitate de natură procesuală, care nu se poate desfășura decât sub controlul instanțelor judecătorești, deoarece doar judecătorii prezintă, sub aspectul statutului profesional, garanțiile de imparțialitate necesare realizării scopului direct al procedurii de executare (aducerea la îndeplinire a dispozițiilor titlului executoriu), dar și a scopului asociat acesteia (respec-

anumitor instituții ale procesului civil sunt pe deplin aplicabile și fazei de executare; spre exemplu, ne vom referi, mai jos, la aplicarea dispozițiilor art. 148 C. pr. civ. cu privire la elementele intrinseci ale cererii de încuviințare a executării silite, a dispozițiilor art. 84 alin. (1) C. pr. civ. cu privire la reprezentarea creditorului persoană fizică în fața executorului judecătoresc, inclusiv în ceea ce privește formularea cererii de executare, a dispozițiilor art. 153 și urm. cu privire la comunicarea actelor de procedură și în faza de executare silită, a dispozițiilor art. 174-179 C. pr. civ. în legătură cu nulitatea actelor îndeplinite în cursul executării ori a dispozițiilor art. 180-186 C. pr. civ. referitoare la termenele procedurale.

¹ Cu privire la natura juridică a executării silite, a se vedea: E. Herovanu, *op. cit.*, pp. 7-93; I. Stoescu, A. Hilsenrad, S. Zilberstein, *op. cit.*, pp. 24-26; S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, *op. cit.*, pp. 29-32; V. Negru, D. Radu, *op. cit.*, pp. 421-422; I. Deleanu, V. Mitea, S. Deleanu, *op. cit.*, pp. 16-17; G. Boroi, M. Stancu, *op. cit.*, p. 1007; M. Nicolae, *Comentariu general...*, în V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coordonatori), *Noul Cod de procedură civilă...*, *op. cit.*, vol. II, pp. 294-296, nota de subsol nr. 4; E. Oprina, I. Gârbuleț, *Tratat teoretic și practic de executare silită. Vol. I. Teoria generală și procedurile execuționale*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, pp. 21-24; A.M. Ungureanu, *Contestația la executare în procesul civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, pp. 30-34.

tarea dispozițiilor legale, precum și a drepturilor tuturor părților ori ale altor persoane interesate). Încercările legislativului de a da verificarea condițiilor de declanșare a executării în competența executorului judecătoresc au fost sancționate drastic, prin decizii de neconstituționalitate care au stabilit, dincolo de orice posibil contraargument, că încuviințarea executării silite nu se poate face decât într-o procedură de competența unei instanțe judecătorești.

În continuare vom încerca să surprindem, succint, principalele „episoade” ale reglementării procedurii de încuviințare a executării silite¹, pentru ca, în final, să desprindem câteva concluzii cu privire la natura juridică a acesteia și rolul instanței de executare.

I.2. Reglementarea încuviințării executării silite sub imperiul Codului de procedură civilă din 1865

3. Procedura încuviințării executării silite a fost inițial reglementată prin O.U.G. nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă², care a reformat în mare parte procedura de executare

¹ Pentru un istoric al reglementărilor cu privire la procedura de încuviințare a executării silite, a se vedea V.M. Ciobanu, Tr.C. Briciu, *Analiza O.U.G. nr. 1/2016, în lumina deciziei Curții Constituționale nr. 895/2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 666 C. pr. civ.*, în RRES nr. 1/2016, pp. 28-30; R. Stanciu, *De ce (nu) este necesară procedura încuviințării executării silite?*, în RRES nr. 1/2014, pp. 109-112; D.M. Gavriș, *Comentariu la art. 666 C. pr. civ.*, în G. Boroi (coordonator), *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Vol. II. Art. 456-1134*, ed. a 2-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2016, pp. 424-427; L.-Al. Viorel, C. Roman, *Încuviințarea executării silite, o temă recurentă*, disponibil pe site-ul <http://www.juridice.ro/426879/incuviințarea-executarii-silite-o-tema-recurenta.html> (vizitat la data de 1 decembrie 2017); C. Roșu, *Previzibilitatea admiterii unei excepții de neconstituționalitate: încuviințarea executării silite potrivit Legii nr. 138/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe*, în Dreptul nr. 5/2016, pp. 56-78.

² Publicată în M. Of. nr. 479 din 2 octombrie 2000, intrată în vigoare la data de 2 ianuarie 2001.

silită și a introdus reglementarea unor instituții noi în acest domeniu¹. Prin art. 141 din O.U.G. nr. 138/2000, au fost introduse în Codul de procedură civilă dispozițiile art. 373¹, care consacrau procedura de încuviințare a executării silite de către instanța de executare, la cererea executorului judecătoresc, prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților². Reglementarea era una sumară, punând numeroase probleme de aplicare practică, sub aspectul determinării regimului procedural al soluționării cererii de încuviințare, a căilor de atac ce puteau fi exercitate împotriva încheierii de încuviințare etc.; de asemenea, lipsa reglementării unor termene pentru formularea cererii de încuviințare ori pentru soluționarea acesteia de către instanța de executare era de natură să determine o întârziere nejustificată a efectuării actelor de executare propriu-zise. La aceasta se adăuga faptul că legea în vigoare la acel moment prevedea, anterior procedurii de încuviințare a executării, și o procedură de investire cu formulă executorie, nefiind clară distincția dintre cele două sub aspectul verificărilor pe care instanța ar fi trebuit să le realizeze.

4. Prin **Legea nr. 459/2006** pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă³, dispozițiile art. 373¹ C. pr. civ. anterior sunt modificate și este înlăturată procedura de încuviințare a executării silite, fiind menținută doar procedura de investire cu formulă executorie⁴. Soluția legislativă a avut în

¹ A se vedea, în acest sens, V.M. Ciobanu, G. Boroi, M. Nicolae, *Modificarea Codului de procedură civilă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 (III)*, în *Dreptul* nr. 4/2001, pp. 6-7.

² Art. 373¹ C. pr. civ. 1865 avea, în redactarea dată prin O.U.G. nr. 138/2000, următorul conținut: „Cererea de executare silită se depune la executorul judecătoresc, dacă legea nu dispune altfel. Executorul judecătoresc va solicita încuviințarea executării de către instanța de executare, căreia îi va înainta, în copie, cererea creditorului urmăritor și titlul executoriu.

Instanța încuviințează executarea silită prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților. După încuviințarea cererii instanța va alcătui un dosar privind executarea, la care executorul judecătoresc este obligat să depună câte un exemplar al fiecărui act de executare, în termen de 48 de ore de la efectuarea acestuia”.

³ Publicată în M. Of. nr. 994 din 13 decembrie 2006.

⁴ Investirea cu formulă executorie era prevăzută numai pentru hotărârile judecătorești, iar în cazul celorlalte titluri executorii, numai în cazul în care legea specială prevedea în mod

vedere eliminarea paralelismului existent prin reglementarea celor două proceduri, urmărindu-se, de asemenea, degrevarea instanțelor judecătorești de numărul mare de cereri de încuviințare a executării silite și asigurarea celerității procedurii execuționale.

Soluția legislativă a eliminării procedurii de încuviințare a executării silite a fost apreciată ca fiind neconstituțională prin **Decizia nr. 458/2009 a Curții Constituționale**¹. Aceasta stabilește câteva elemente importante

expres acest lucru. Astfel, art. 374¹ C. pr. civ. 1865 prevedea că „înscrierile cărora legea le recunoaște caracterul de titlu executoriu sunt puse în executare fără investirea cu formulă executorie”. Prin urmare, regula în materia titlurilor executorii non-jurisdicționale era aceea că nu este necesară încuviințarea cu formulă executorie anterior formulării cererii de executare. În cazul înscrierilor pentru care legea specială prevedea în mod expres formalitatea investirii cu formulă executorie, aceasta a rămas aplicabilă, legea generală (Codul de procedură civilă) neputând deroga de la dispozițiile speciale ale acestor legi. În acest sens, prin Decizia nr. 4/2009 a Înaltei Curți de Casație și Justiție (publicată în M. Of. nr. 381 din 4 iunie 2009) a fost admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și s-a stabilit că dispozițiile art. 374¹ C. pr. civ. 1865, raportate la art. 61 din Legea nr. 58/1934, cu modificările și completările ulterioare, și, respectiv, la art. 53 din Legea nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că biletul la ordin, cambia și cecul se investesc cu formulă executorie pentru a fi puse în executare. De asemenea, prin Decizia nr. 31/2009 (publicată în M. Of. nr. 111 din 18 februarie 2010), Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 30 alin. (3) teza a II-a din Legea nr. 51/1995, republicată, raportat la art. 374¹ C. pr. civ. 1865, se stabilește că, deși contractele de asistență juridică au caracter de titlu executoriu conferit prin lege, pot fi puse în executare silită numai dacă au fost investite cu formulă executorie.

¹ Publicată în M. Of. nr. 256 din 17 aprilie 2009. În motivarea Deciziei Curții Constituționale nr. 458/2009 s-a reținut că „(...) prin înlăturarea controlului judecătoresc asupra începerii executării silite s-a conferit executorului judecătoresc competența de a decide cu privire la legalitatea și temeinicia cererii de executare silită, activitate ce constituia atributul instanței de judecată. Altfel spus, verificările efectuate anterior modificării art. 373¹ din Codul de procedură civilă de către instanța de executare, în vederea încuviințării executării silite (existența și legalitatea titlului executoriu, caracterul cert, lichid și exigibil al creanței, calitatea părților din procedura de executare silită etc.), trebuie să fie realizate, față de noua reglementare a acestui text de lege, de către executorul judecătoresc, care, potrivit

art. 373¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, «este dator să stăruie, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu și pentru respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate».

Conferirea unei asemenea competențe executorilor judecătorești, care nu fac parte din autoritatea judecătorească și a căror activitate, potrivit art. 4 din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, se află sub coordonarea și controlul Ministerului Justiției, încalcă atât dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (4), potrivit cărora «Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale», cât și pe cele ale art. 126 alin. (1), potrivit cărora «Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege».

De asemenea, lăsarea unei faze a procesului civil la aprecierea reprezentanților unui serviciu administrativ, care nu se bucură de garanțiile de independență și imparțialitate ale instanței de judecată, încalcă dreptul părților la un proces echitabil consfințit de art. 21 alin. (3) din Constituție și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Aceasta cu atât mai mult cu cât legalitatea începerii procedurii de executare produce efecte asupra tuturor actelor de executare ulterioare și, prin urmare, asupra tuturor părților implicate în această procedură. Curtea reține, în acest sens, că executarea silită nu trebuie privită unilateral, numai din perspectiva creditorului și a drepturilor acestuia, ci și din perspectiva debitorului, căruia deopotrivă trebuie să-i fie asigurate garanțiile ce caracterizează dreptul la un proces echitabil, prin înlăturarea oricăror posibilități de abuz și a eventualelor demersuri șicanatorii. Accesul la o instanță de judecată, prin posibilitatea contestării actelor de executare făcute cu încălcarea legii, nu constituie întotdeauna un remediu suficient oferit persoanei împotriva căreia s-a procedat în mod nelegal la începerea executării silite. Este necesară o garanție procesuală a debitorului pentru prevenirea oricărui abuz în exercitarea dreptului de către creditorul urmăritor, iar controlul judecătoresc al începerii executării silite constituia o asemenea garanție, adecvată și eficientă, a dreptului la un proces echitabil al tuturor părților implicate în această procedură.

(...)

Eliminarea controlului judecătoresc asupra începerii executării silite nu poate constitui un răspuns la cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, adică o componentă a «arsenalului juridic adecvat și suficient» la care face referire aceasta. Prin această modificare a legii se încalcă, așa cum s-a arătat, separația puterilor în stat, principiile înfăptuirii justiției și, prin aceasta, normele constituționale ale art. 1 alin. (3) care consacră statul de drept și, de asemenea, se încalcă însuși spiritul jurisprudenței menționate. Curtea observă, în acest sens, că art. 373¹ din Codul de procedură civilă, în noua redactare, determină lipsa unui control real și eficient al instanței asupra executării silite, ceea ce are ca efect prelungirea duratei executării silite, prin litigii ulterioare născute din contestarea actelor de executare”.

privind calificarea naturii juridice a executării silite, a rolului instanței de executare și a procedurii de încuviințare în ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege în vedere aducerii la îndeplinire a dispozițiilor cuprinse în titlurile executorii. Astfel, pe de o parte, decizia Curții identifică, sub aspect formal și substanțial, verificările pe care instanța de executare trebuie să le facă în vederea încuviințării executării silite – cu privire la titlul executoriu, la creanța a cărei executare se urmărește, la părțile raportului juridic execuțional care izvorăște din titlul executoriu. Pe de altă parte, este consacrată calificarea executării silite ca fază a procesului civil, ca activitate de natură procesuală căreia îi sunt aplicabile aceleași exigențe ca și fazei de judecată propriu-zisă, în ceea ce privește realizarea garanțiilor dreptului la un proces echitabil, inclusiv sub aspectul caracterului independent și imparțial al instanței. În acest context, se stabilește, la nivel de principiu, că actele de executare nu pot fi efectuate decât în urma realizării de către un judecător a controlului principalelor condiții necesar a fi îndeplinite pentru declanșarea executării și că imperativul celerității aducerii la îndeplinire a dispozițiilor titlului executoriu trebuie contrabalansat de necesitatea respectării drepturilor tuturor părților implicate, în special ale debitorului, care, în lipsa unui control judecătoresc prealabil, ar putea fi subiectul unor abuzuri¹.

5. Pentru a aduce în planul dreptului pozitiv dezlegările date de Curtea Constituțională prin decizia sus-menționată, a fost adoptată **O.U.G.**

¹ Pentru o abordare critică a Deciziei nr. 458/2009 a Curții Constituționale, a se vedea: V.M. Ciobanu, *Curtea Constituțională – garant al supremației Constituției, putere legiuitoare sau expert parlamentar?*, în RRDP nr. 3/2009, pp. 72-95; I. Leș, *Pe marginea unei decizii de neconstituționalitate*, în RRES nr. 2/2009, pp. 79-93; C.L. Popescu, *Notă la Decizia Curții Constituționale nr. 438 din 31 martie 2009*, în CJ nr. 5/2009, pp. 265-267; E. Hurubă, *Considerații privitoare la necesitatea încuviințării de către instanță a începerii executării silite și unele note critice la Decizia Curții Constituționale nr. 458 din 31 martie 2009*, în RRES nr. 1/2009, pp. 40-54. Pentru o sinteză a acestor critici, a se vedea E. Oprina, I. Gârboleş, *Tratat...*, op. cit., vol. I, pp. 226-229.

nr. 42/2009 pentru modificarea Codului de procedură civilă¹, prin care s-a revenit la soluția legislativă a încuviințării executării de către instanță și au fost configurate, cu caracter de noutate, o serie de coordonate procedurale cu privire la încheierea dată de instanță la finalul acestei proceduri². Se consacră regula potrivit căreia încheierea prin care se dispune investirea cu formulă executorie nu este supusă niciunei căi de atac, iar încheierea prin care a fost respinsă cererea de încuviințare a executării poate fi atacată numai de către creditor³.

6. Prin Legea nr. 202/2010⁴ a fost adoptată o nouă formă a art. 373¹ C. pr. civ.⁵, prin care au fost fixate o serie de repere procedurale importante

¹ Publicată în M. Of. nr. 324 din 15 mai 2009.

² În redactarea dată prin O.U.G. nr. 42/2009, alin. (1)-(3) ale art. 373¹ C. pr. civ. aveau următorul conținut: „Cererea de executare silită, însoțită de titlul executoriu, se depune la executorul judecătoresc, dacă legea nu prevede altfel. Acesta, de îndată, va solicita instanței de executare încuviințarea executării silite, înaintându-i în copie cererea de executare și titlul respectiv.

Asupra cererii de încuviințare, președintele instanței de executare se pronunță prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților. Încheierea de încuviințare a cererii de executare silită nu este supusă niciunei căi de atac. Încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare a executării silite poate fi atacată cu recurs numai de către creditor, în termen de 5 zile de la comunicare.

După încuviințarea cererii potrivit alin. (2), la instanța de executare se va alcătui un dosar privind executarea, la care executorul judecătoresc este obligat să depună câte un exemplar al fiecărui act de executare, în termen de 48 de ore de la efectuarea acestuia”.

³ Pentru o analiză a impactului practic al revenirii la soluția legislativă a încuviințării executării de către instanță, a se vedea A.M. Ungureanu, *Impedimente de ordin practic ce revin în actualitate prin reintroducerea obligativității încuviințării executării silite*, în RRES nr. 1/2010, pp. 143-157.

⁴ Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în M. Of. nr. 714 din 26 octombrie 2010.

⁵ În redactarea dată prin Legea nr. 202/2010, alin. (1)-(5) ale art. 373¹ C. pr. civ. aveau următorul conținut: „Cererea de executare silită, însoțită de titlul executoriu, se depune la executorul judecătoresc, dacă legea nu prevede altfel. Acesta, în termen de cel mult 5 zile de la înregistrarea cererii, va solicita instanței de executare încuviințarea executării silite, înaintându-i în copie cererea de executare și titlul respectiv.

în legătură cu procedura de soluționare a cererilor de încuviințare a executării silite: stabilirea unui termen pentru formularea cererii de încuviințare a executării, raportat la momentul înregistrării cererii de executare, stabilirea unui termen de soluționare a cererii de încuviințare, stabilirea întinderii efectelor admiterii cererii de încuviințare a executării silite, stabilirea motivelor pentru care instanța de executare poate respinge cererea de încuviințare (acestea configurând, indirect, și obiectul verificărilor pe care instanța trebuie să le facă în legătură cu condițiile declanșării executării silite). Prin determinarea acestor coordonate procedurale esențiale, reglementarea adoptată prin legea micii reforme a prefigurat reglementarea actuală și a stabilit un cadru procedural clar și coerent al procedurii de încuviințare a executării silite¹. Cu toate acestea, a fost păstrată formalitatea

Instanța de executare încuviințează executarea silită a obligației stabilite prin titlul executoriu, printr-o singură încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților, în termen de cel mult 7 zile de la înregistrarea cererii de încuviințare a executării silite.

În temeiul încheierii prin care se admite cererea de încuviințare a executării silite, executorul judecătoresc poate proceda la executarea silită a obligației stabilite prin titlul executoriu în oricare dintre formele prevăzute de lege, dispozițiile art. 371¹ alin. (3) aplicându-se în mod corespunzător, încuviințarea executării silite este de drept valabilă și pentru titlurile executorii care se vor emite de executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare silită încuviințate.

Instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silite numai dacă:

1. cererea de executare silită este de competența altui organ de executare decât cel sesizat;
2. titlul nu a fost investit cu formulă executorie, dacă, potrivit legii, această cerință este necesară pentru pornirea executării silite;
3. creanța nu este certă, lichidă și exigibilă;
4. titlul cuprinde dispoziții care nu se pot aduce la îndeplinire prin executare silită;
5. există alte impedimente prevăzute de lege.

Încheierea prin care instanța admite cererea de încuviințare a executării silite nu este supusă niciunei căi de atac. Încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare a executării silite poate fi atacată cu recurs numai de către creditor, în termen de 5 zile de la comunicare”.

¹ Pentru detalii, a se vedea N.-H. Țiț, *Comentariu la art. 1 pct. 36 din Legea nr. 202/2010*, în D. Atasie, H. Țiț, *Mica Reformă în Justiție – Legea nr. 202/2010 comentată*, ed. a 2-a, revăzută și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2011, pp. 108-120.